

VK granskar: Umeå universitet

Om du utsätts för sexuella trakasserier

✓ Om du upplever att du utsätts för sexuella trakasserier på din arbetsplats **gäller det att du säger ifrån**. Sexuella trakasserier är aldrig okej, men enligt lagen måste det **antingen vara uppenbart** för personen som kränker dig att du upplever det som sexuella trakasserier eller att **du markerar det** för den som utsätter.

✓ **Berätta om dina upplevelser för din närmaste chef**, en facklig representant eller någon annan i ledningen. Arbetsgivaren har enligt lag en skyldighet att agera så fort denne får veta att någon på arbetsplatsen upplever sig utsatt för sexuella trakasserier.

✓ **Anteckna vad du upplevt, spara bevis** som till exempel sms- eller mejlkonversationer och **vänta inte med att anmäla** då det kan vara svårare att åtgärda ju längre tiden går.

✓ Om arbetsgivaren inte gör tillräckligt eller dröjer med att försöka stoppa trakasserierna, **vänd dig i första hand till facket** eller lämna in ett tips eller klagomål till DO, **Diskrimineringsombudsmannen**, vars uppgift är att motverka diskriminering av olika slag.

Fakta: do.se

Vad är sexuella trakasserier?

✓ Enligt diskrimineringslagen är sexuella trakasserier ett samlingsbegrepp som beskriver uppträdanden av sexuell natur som kränker någons värdighet. Några exempel är:

✓ **krav på sexuella tjänster**

✓ **fysisk kontakt**, till exempel tafsningar

✓ **gester** av sexuell natur

✓ **sms eller bilder** av sexuell natur

✓ **ovälkomna komplimanger**

✓ **närgångna blickar**

✓ **sexuella anspelningar**.

Sexuella trakasserier kan vara händelser på arbetsplatsen, men **också sådant som händer utanför arbetsplatsen och ordinarie arbetstid** – om det finns ett samband med arbetet. Exempelvis händelser under en tjänsteresa, på en fest eller en utflykt som kollegor gör tillsammans.

Fakta: do.se

relaterade frågor. Men enligt henne kunde mannen plötsligt börja prata om sex och säga att han ville se henne naken. Enligt kvinnan gick det en gång så långt att han till och med förde in sina händer under hennes tröja och knäppte upp hennes BH. Hon sa flera gånger att hon inte ville ha sex.

Hon beskriver tillfällena då han kommit in på hennes kontor och stängt dörrar och dragit för gardiner och börjat ta på henne, krama henne och ta på hennes hår. Ibland ville han att hon skulle sitta i hans knä, vilket hon då gjorde, men stelt. Hon ansåg att det måste ha varit uppenbart att hon inte gillade det och hon skriver att hon vid flera tillfällen sa att hon inte ville, men förmodligen ganska vagt.

I utredningen, som VK tagit del av, framkommer det att den anmälde mannen inte tycker att kvinnans historia stämmer. Han säger att de inte umgicks privat och att de visst besökte varandras kontor, men enligt honom har han inte gjort något av det hon säger. Han skriver i sin redogörelse att det är möjligt att han vid något tillfälle kramade om henne som en medkännande gest, men inte mer än så.

Universitetet gjorde en utredning efter kvinnans anmälan. Universitetet bedömde att kvinnan på ett detaljerat och trovärdigt sätt berättat om händelserna och att mannen lämnat relativt omfattande uppgifter om sin uppfattning av situationerna.

Sammantaget finner Umeå universitet att ord står mot ord och att omständigheterna i ärendet är alltför oklara för att

de ska kunna utgå från att det har handlat om sexuella trakasserier. Ärendet avslutas utan vidare åtgärder.

Samtidigt som den här utredningen har pågått mot mannen har ytterligare en anmälan gällande sexuella trakasserier kommit in mot honom. Denna gång är det en annan kvinna, anställd vid universitetet, som anmäler honom.

I hennes redogörelse finns många likheter med den andra kvinnans berättelse. Hon beskriver att hon vid ett flertal tillfällen under tre års tid upplevt sig bli sexuellt trakasserad av sin kollega. Bland annat genom att han frågat henne om hennes sexliv, sagt att han ville se henne naken och att han vid flera tillfällen tittat på henne uppifrån och ner som att hon var ett objekt och sedan börjat prata med långsam ”läskig” röst.

Hon beskriver ett specifikt tillfälle då han med den långsamma rösten ska ha sagt ”Med en kropp som din, om det inte löser sig inom vetenskapen, så kan du alltid bli porrstjärna”. Därefter ska han ha bett henne följa med hem till honom.

Kvinnan beskriver att mannen körde med sitt sexsnack och sina sexistiska skämt även när andra var med, men ingen gjorde någonting åt det för det hände så ofta att det blivit accepterat. En kollega har under utredningen vittnat om att de sexuella skämten varit konstanta, att många irriterat sig på dem och att en del tagit illa vid sig. Precis som vid den förra anmälan nekar mannen i alla delar till sexuella trakasserier. Uttalandet om att kvinnan skulle kunna bli porrstjärna menar han exempelvis är ren och skär lögn.

– **Vid Me too-uppropet blev det uppenbart för de flesta, att här har vi efter 30 års förebyggande arbete misslyckats kapitalt, säger Fredrik Bondestam.** Därefter har fyra universitet valt att satsa resurser på att ta reda på hur situationen för kvinnliga studenter och anställda vid Sveriges universitet och högskolor faktiskt ser ut. ILLUSTRATION: HANNA ERIKSSON

Bedömningen och beslutet blir exakt likadant som från den föregående utredningen.

”Det är helt enkelt fråga om att det inte går att med tillräcklig styrka anse att det är klarlagt vad som faktiskt hänt. Universitetet vill dock understryka att universitetet inte finner någon anledning att misstro att kvinnan känt sig kränkt av mannen och ifrågasätter inte hennes upplevelse. Det finns emellertid inte något stöd i utredningen för att det måste ha stått klart för mannen att kvinnan känt sig kränkt och att han trots det fortsatt med sitt beteende”.

I bedömningen i utredningen skriver universitetet att kvinnans berättelse är trovärdig, men att även mannen lämnat omfattande, icke orimliga, uppgifter. Det påpekar att det inte finns några mejl, sms eller vitt-

nen som styrker vad som hänt. Universitetet säger också att utredningen tyder på att det finns konflikter mellan parterna samt mellan andra personer på arbetsplatsen och därför bör parternas berättelser bedömas med försiktighet.

Universitetet menar att det i utredningen framgått att mannen använt sig av sexskämt, ett beteende som universitetet understryker att det tar avstånd från och uppmanar ansvariga för arbetsmiljön att arbeta för att motverka sådana beteenden. Trots det avslutas ärendet utan vidare åtgärder.

Mannen är en prisbelönt professor och ett eftertraktat namn inom sitt forskningsområde. Efter de dubbla sextrakasserianmälningarna mot honom har han fortsatt vara anknuten till Umeå universitet.

I intervjun med rektor Hans

Adolfsson läser vi upp några av de sexualiserande kommentarerna som den prisbelönta professorn enligt utredningen ska ha yttrat.

Vad tycker du att det sänder för signaler att en man betar sig så här och faller dessa kommentarer, men ni ger honom inga påföljder och han får fortsätta vara ett eftertraktat namn?

– Det är fullständigt horribla uttalanden, sådant ska inte förekomma förstås. Men den utredning som gjordes där, i den har det uppenbarligen inte gått att klarlägga att det var fråga om sexuella trakasserier.

Är det så att man inte tror på kvinnorna?

– Nej, man kan tolka det så. Men jag skulle inte säga att det generellt är så.

Anser du personligen att ni age-

